

Вадим Анатолійович ТРОЯН,
(Харківський національний університет
внутрішніх справ, Харків)

ПРАВА І СВОБОДИ ЛЮДИНИ ТА ІНТЕРЕСИ ДЕРЖАВИ ЯК ОБ'ЄКТ ПУБЛІЧНО-СЕРВІСНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Розглянуто основні підходи до встановлення співвідношення категорій «права людини» та «свободи людини». Обґрунтовано взаємозалежність прав і свобод людини та інтересів держави як складових об'єкта публічно-сервісної діяльності Національної поліції України крізь призму предмета адміністративного права. Сформульовано визначення поняття «права і свободи людини та інтереси держави як об'єкт публічно-сервісної діяльності Національної поліції».

Ключові слова: права і свободи людини, інтереси держави, Національна поліція, публічно-сервісна діяльність.

Постановка проблеми. Останнім часом інтерес науковців до дослідження проблем, пов'язаних із визнанням пріоритету прав і свобод людини та правової охорони особистості, суттєво підвищився. Одними із головних визнаються свобода вибору та становлення інститутів громадянського суспільства.

Особливої актуальності окреслені питання набувають у зв'язку з реформуванням правоохоронної системи, зокрема, органів внутрішніх справ. Так, після прийняття Закону України «Про Національну поліцію» [1] створено новий центральний орган виконавчої влади – Національну поліцію, зміст діяльності якої полягає у служінні суспільству шляхом надання поліцейських послуг, це означає, що її діяльність має чітко виражений публічно-сервісний характер.

© Троян В. А., 2017

У свою чергу, забезпечення прав і свобод людини та інтересів держави за умови провадження публічно-сервісної діяльності навіть таким правоохоронним органом, як Національна поліція отримує абсолютно нове забарвлення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Загальнотеоретичним і практичним питанням, що стосуються свободи людини та громадянина, присвятили свої праці представники різних галузей права. Передусім слід назвати таких вчених-філософів, як: Г. С. Гуджник, О. М. Кривуля, О. М. Соболев, А. Н. Чумаков. Серед фахівців в галузі загальної теорії права широко відомі роботи С. С. Алексєєва, Ю. Ф. Кравченко, М. Н. Малєїної, А. В. Малько, Н. І. Матузова, С. В. Полєніної, В. Н. Сінюкова, О. Ф. Скакуна, В. А. Хропанюка, О. Н. Ярмиша та ін. Із теоретиків адміністративного права треба згадати таких, як: В. Б. Авер'янов, О. М. Бандурка, Д. М. Бахрах, Ю. П. Битяк, А. С. Васильєв, Є. В. Додін, А. Т. Комзюк, В. К. Колпачков, Д. М. Лук'янець, О. В. Негодченко, О. П. Рябченко, В. К. Шкарупа та ін. Їх роботи є підґрунтям для подальшого розвитку теорії забезпечення прав і свобод людини. Крім того, питанням публічно-сервісної діяльності були предметом вивчення Ю. Ю. Абраменко, В. А. Гуменюка, О. В. Джафарової, Р. С. Мельника, В. І. Сивєріна, В. М. Сороко, А. В. Щерби та ін.

Мета даної статті полягає в обґрунтуванні позиції, відповідно до якої праваї свободи людини та інтереси держави можуть виступати об'єктом публічно-сервісної діяльності Національної поліції України, та формулюванні їх визначення.

Виклад основного матеріалу. Почнемо дослідження зі з'ясування семантики понять «свободи» та «права».

Слово «свобода» у Великому тлумачному словнику за редакцією В. Т. Бусєла визначено як «можливість вияву суб'єктом своєї волі в умовах усвідомлення законів розвитку природи і суспільства [2, с. 1109]. Філософські словники підходять до формулювання наступним чином: універсалія культури суб'єктивного ряду, що фіксує можливість діяльності та поведінки в умовах відсутності цілепокладання [3, с. 60]; свідомо необхідність та дія людини відповідно до своїх знань, можливість і здатність вибору у своїх діях [4, с. 259]; здатність людини діяти відповідно до своїх інтересів і цілей, спираючись на пізнання об'єктивної необхідності [5, с. 595]. Інші наукові джерела характеризують свободу, наприклад, як позитивну активність людини, що здійснюється на основі пізнання об'єктивної необхідності [6, с. 10], або в них відмічається, що свобода стосується пізнання необхідності, свободи вибору бажаної можливості, висування на цій основі цілі, вибору засобів ..., і особливо наголошується на практичній реалізації – свободі дії, завершальному етапі в становленні свободи [7, с. 53] тощо.

Як бачимо, дані підходи до визначення поняття «свобода» мають як спільні, так і відмінні ознаки чи певні уточнення стосовно тих чи інших її проявів. Не вдаючись до полеміки з приводу вірності чи помилковості кожного з них, провівши узагальнення їх змісту, можемо зробити попередній висновок, що свобода, з одного боку, є дією відповідно до власних бажань, з іншого – дією проти них.

У цьому контексті додамо, що, на наше переконання, доцільно підтримати позицію авторів, згідно з якою абсолютної свободи не існує [8, с. 17]. Нічим не обмежена свобода – це відсутність якого б то не було об'єднання. Свобода у повному обсязі не може бути реалізована через те, що допускається свобода абсолютної рівності. Незважаючи на те, що це припущення й носить логічний характер, воно тим самим забороняє свободу. У той же час і абсолютна рівність є неможливою, оскільки це можна трактувати як рівність в абсолютній свободі. Розглянемо іншу ситуацію, за якої ніхто не може гарантувати, що свободна особистість зробить правильний вибір, тобто мова може йти лише про ймовірність правомірного вибору особи. Якщо формальна свобода як свавілля є негативною, то вступає в дію закон, який обмежує конкретний негативний прояв. Таке обмеження не встановлює заборони самовиявлення, воно є впорядкованим, таким, що створює умови для регулювання залежності задоволення інтересів, а не досягнення взаємодії. Накладені обмеження лише слугують тому, щоб збереглися умови існування свободи. Тому свобода в суспільстві передбачає існування гарантій законності. Завдяки цьому право проявляє себе як форма, що виражає максимально можливу міру свободи та захищає інтереси членів суспільства.

Специфіка правової формальності зумовлена тим, що право є однією з форм суспільних відносин незалежних суб'єктів, обрання яких залежить від поведінки, дій і взаємовідносин, що відповідає загальній нормі. Незалежність цих суб'єктів один від одного в межах правової форми, їх взаємовідносини і водночас їх однакова, рівна підпорядкованість загальній нормі визначають зміст і сутність правової форми буття і прояву свободи. Правова норма, демонструючи формальний характер рівності, загальності і свободи, передбачає і відображає внутрішню змістову єдність правової формальності, загальності та рівності прав громадян [8, с. 18].

Очевидно, що у двадцять першого століття в цивілізованому суспільстві вже не виникає сумнівів щодо цінності, значущості, престижу такого феномену, як права людини та громадянина. Їх визнання і дотримання стали символом справедливості як у внутрішніх справах держав, так і в міждержавному спілкуванні, в рамках якого сам термін «права людини» виступає ключовим. Вони втілили універсальні загальнолюдські категорії добра, справедливості, милосердя, затвердивши пріоритетну роль особистості в суспільних відносинах. Саме в такій якості вони з'являються сьогодні. При цьому ці права своїм глибоким гуманістичним змістом покликані ще більше впливати на світовий прогрес у всіх його проявах.

Первісно права людини і її свободи були закріплені в національних хартіях, деклараціях та нормах конституцій. Нині абсолютна більшість держав світу у конституційному законодавстві закріплює перелік фундаментальних прав і свобод людини, які разом із самостійно встановленими країною визначають права та свободи її громадян, враховуючи та втілюючи її конкретно-історичну та національну специфіку, характерні риси економічного та політико-правового устрою, духовні традиції тощо.

Суттєвим фактором формування української правої держави, становлення істинних демократичних інститутів і форми влади, утвердження економічної свободи слід назвати офіційне визнання прав і свобод людини та громадянина, їх честі та гідності, недоторканності та безпеки найвищою соціальною цінністю (ст. 3 Конституції України) [9]. Положення цієї статті є базовими, адже затверджують основи того суспільного і державного ладу України, що закріплюється в Конституції. Вона виступає нормативно-правовим обґрунтуванням гуманістичного напрямку розвитку суспільного і державного життя в Україні. Принципово важливим у цьому контексті є визнання людини вищою соціальною цінністю. Це означає, що особистість ціннісна не тільки для себе, а й для всього суспільства. При цьому, оскільки вона «вища», то жодне інше явище не може оцінюватися суспільством вище, ніж людина, ніщо не може бути більш цінним за людину. Усі інші соціальні цінності повинні бути підпорядковані цінності людини. У згаданій вище статті визначається основний соціальний вектор у взаємовідносинах між людиною і державою, який можна відобразити формулою «від людини – до держави» (а не «від держави – до людини», як це було в епоху тоталітаризму).

Таким чином, таке положення має антитоталітарне спрямування. З цього випливає, що держава не владна над людиною, вона у своїй діяльності повинна бути обмежена правами і свободами особи [10, с. 132]. Загальний перелік останніх зафіксовано у розділі II Конституції України. Ознайомлення з їх змістом дає можливість зробити висновок, що в Україні права і свободи людини та громадянина визнаються та гарантуються відповідно до загальноприйнятих принципів і норм міжнародного права, послідовно закріплюючи, що права та свободи людини є невідчужуваними і непорушними (ст. 21 Конституції України). Проте додамо, що тим самим на людей і їх об'єднання, а особливо на органи державної влади покладено певні обов'язки. Вони включають повагу честі і гідності будь-якої людини; дотримання її основних універсальних прав (на життя, здоров'я, приватну власність) і свобод (зокрема, свободи слова, переконань, пересування); забезпечення вільної праці, права на безпечне навколишнє середовище, соціальне забезпечення, освіту, судовий захист та ін. Як наслідок, у відносинах між державою й людиною перша підлягає позитивній та негативній відповідальності перед людиною (громадянином) у разі порушення її (його) основних прав і свобод.

При цьому позитивна відповідальність держави перед людиною полягає в тому, що держава повинна створювати різноманітні умови, необхідні для реалізації і захисту прав і свобод людини. Така відповідальність покликана сприяти правовиконанню, вона відбита в тих конституційних положеннях, в яких зафіксовано, що «держава гарантує» (наприклад, ст. 25, 30, 31, 32, 33, 34, 46, 50 Конституції України), «забезпечує» (ст. 24, 42, 115, 53 Конституції України) права і свободи людини, створює умови (ст. 43, 47, 49 Конституції України) для здійснення прав людини, «піклується» про дотримання прав людини (ст. 49).

Негативна відповідальність держави полягає в її обов'язках компенсувати ті або інші збитки (матеріальні, моральні), завдані порушенням прав і сво-

бод людини з боку її органів або службових осіб. Можливість такої відповідальності передбачена в ч. 4 ст. 62, ч. 3 ст. 152 Конституції України.

Аналіз розділу II Конституції України наштовхнув нас на думку про необхідність порушення питання щодо відмінностей між правами і свободами людини та громадянина. Незважаючи на те, що положення конституційних норм свідчить, що термін «свобода» вказує на більш широкі можливості вибору, не підкреслюючи його конкретні результати, тобто, наприклад, «гарантування свободи віросповідання, совісті, думки, слова», а термін «право» визначає конкретні дії людини, наприклад, «право обирати та бути обраним», вважаємо за доцільне виходити з того, що за своєю юридичною природою й системою дані поняття рівноцінні. Такий підхід до питання розмежування понять «права» і «свободи» є найпоширенішим в юридичній літературі. Так, О. Ф. Скакун не відмежовує права і свободи, постійно підкреслюючи взаємовираженість даних категорій. Зокрема, вчена пише: « ... розрізнення прав засновано на фіксації в них негативного і позитивного аспектів свободи ... Політичні права – можливості (свободи) ... » [11, с. 177–180]. У навчальному посібнику «Правознавство» (авторський колектив: В. І. Кунченко-Харченко, В. Г. Печерський, Ю. Ю. Трубін) зазначається, що права людини – це її можливість діяти певним чином для того, щоб забезпечити своє нормальне існування, розвиток і задоволення власних потреб. У свою чергу, під свободою пропонується розуміти вихідне поняття проблеми прав людини-громадянина. Як наслідок, права і свободи розглядаються нерозривно [12]. З огляду на наведене слушною вбачається позиція І. Л. Бородіна, а саме: «Все ж чітко розмежувати права і свободи важко, оскільки часто сферу прав з конкретно визначеними межами називають свободами. Різниця в термінології носить, по суті, традиційний характер, який склався історично» [13].

Закладений у правах і свободах людини та громадянина потенціал може не втілитися в системі правовідносин, якщо відсутній ряд необхідних для того об'єктивних і суб'єктивних факторів. Як справедливо стверджує Ю. С. Шемшученко, проголошення прав і свобод є важливою, але не єдиною ознакою правопорядку. Необхідно також створити умови для реалізації відповідних прав [14, с. 401]. Отже, визнання державою прав і свобод вищою цінністю зумовлює потребу у всебічному дослідженні й розробленні проблем їх здійснення, тобто йдеться про механізм реалізації прав і свобод, включаючи юридичні норми, що регулюють даний процес, та форми, в яких він протікає; гарантуючу діяльність держави; безпосередню правову поведінку індивіда тощо.

У науковій літературі проблемам реалізації правових норм і механізмів їх дії приділено доволі значну увагу. Під реалізацією права в широкому сенсі зазвичай розуміють перетворення, втілення юридичних норм у фактичну діяльність організацій, органів, посадових осіб і громадян, у саму поведінку учасників суспільних відносин [15, с. 303]. Науково обґрунтовані різні форми реалізації права: використання, виконання, дотримання та застосування.

Використання правових норм являє собою форму реалізації, яка проявляється в добровільних, як правило, активних діях суб'єктів із втілення в жит-

тя закріплених у правових нормах різних прав і свобод. Виконання норм права полягає у беззаперечному вчиненні передбачених законом дій, тобто виконанні юридичних обов'язків, які можуть і не співпадати з волею наділеного ними громадянина. Юридичних заборон слід дотримуватися. Відмінна особливість цієї форми полягає у пасивній поведінці осіб (у не вчиненні дій, заборонених законом). Специфічною формою реалізації правових норм є застосування, здійснюване державними органами та іншими уповноваженими суб'єктами переважно в цілях «обслуговування» трьох вищеназваних форм.

У процесі використання свого права громадянин часто має справу з цілою низкою різних за змістом юридичних норм, а не тільки з тією, в якій суб'єктивне право сформульовано в загальному вигляді. Отже, реалізація суб'єктивного права свідчить про дотримання положень цілої системи за своєю юридичною природою норм, в яких можуть конкретизуватися зміст даного права, умови, порядок його використання та інші аспекти. До того ж законодавча норма матеріального характеру, що передбачає суб'єктивне право, втілюється в життя через здійснення забезпечуючих її дії вимог процесуальних норм.

У свою чергу, основою змісту зобов'язуючих і забороняючих правових норм служать не права особи, а її активні або пасивні обов'язки. У першому випадку громадянин повинні точно і в повному обсязі виконувати приписи імперативних норм у частині вчинення необхідних дій: сплачувати встановлені законодавством податки, збори та обов'язкові платежі, охороняти природне навколишнє середовище, підкорятися вимогам поліцейських тощо. У другому, навпаки, слід утримуватися від заборонених діянь. Шляхом дотримання реалізуються норми кримінального та адміністративного законодавства, що передбачають конкретні склади злочинів та адміністративних правопорушень.

Не тотожними є конкретні гарантії норм права і суб'єктивних прав, включаючи заходи з їх відновлення у разі порушень. Держава, по суті, ніяк не реагує на ситуацію, коли громадянин не використовує уповноважуючі норми, між тим вона на законодавчому рівні встановлює примусові заходи для забезпечення реалізації зобов'язуючих та забороняючих норм, аж до застосування юридичної відповідальності до винних у скоєнні правопорушень.

На нашу думку, на особливу увагу заслуговує реалізація суб'єктивного права в цілому, на всіх її стадіях та у всьому різноманітті гарантій. Саме за такого підходу можна простежити діяльність поліції із захисту прав і свобод особистості, окреслити їх місце в механізмі реалізації останніх. Крізь призму категорії «механізм» стає можливим охопити весь процес використання особистістю прав (свобод) в системно-динамічному вимірі. Як явище соціально-правового порядку даний механізм дозволяє не тільки комплексно розглядати всі аспекти реалізації, а й виокремити з них виключно правові, соціологічні та психологічні, що дуже важливо при вирішенні практичних питань удосконалення гарантованих процедур і порядку їх реалізації, особливо тих, де беруть участь державні органи [16, с. 15], серед яких особливе місце без заперечення відведене поліції.

Сьогодні, і про це вже йшлося, на перший план виходить питання га-

рантування прав і свобод людини. У цьому контексті важливе значення має ефективність діяльності правоохоронних органів. Аналіз діяльності поліції дає підстави відзначити, що її можливості в окресленій сфері є надзвичайно різноаспектними, а саме: від створення безпечних умов їх реалізації у громадських місцях (у тому числі щодо допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій її потребують) до захисту злочинно порушених прав (свобод), причому у різних формах, різними методами, засобами, включаючи застосування передбачених законом поліцейських заходів, зокрема примусових. Викладене вказує на необхідність вивчення завдань поліції (ст. 2 Закону України «Про Національну поліцію») у контексті їх співвідношення із завданнями міліції (ст. 2 Закону України «Про міліцію»), яка була ліквідована у зв'язку зі створення нового правоохоронного органу. Порівняльна характеристика положень названих нормативних актів свідчить, що вони є майже ідентичними за способом викладення. Проте зміст завдань, що покладаються на поліцію, є зовсім іншим порівняно із завданнями, які були поставлені перед міліцією. Так, Національна поліція має надавати виключно «поліцейські послуги», при цьому більшість завдань міліції *де-факто* лягла в основу відповідних послуг поліції, тобто за формою діяльність поліції мало чим відрізняється від діяльності міліції, проте за змістом вона мусить бути абсолютно іншою – публічно-сервісною.

Нагадаємо, що у попередніх дослідженнях публічно-сервісна діяльність Національної поліції нами визначена у широкому і вузькому розумінні. При цьому обидва визначення публічно-сервісної діяльності поліції свідчать про її урегульованість саме нормами адміністративного права.

Так, публічно-сервісна діяльність Національної поліції – це нормативно визначена діяльність спеціально створеної державної інституції, яка спрямована на виконання завдань та функцій держави щодо забезпечення прав і свобод людини, а також захист інтересів суспільства і держави, підтримання публічного порядку та безпеки, протидії злочинності. Якщо розглядати публічно-сервісну діяльність Національної поліції у вузькому розумінні то, це діяльність, спрямована на надання публічних послуг у сфері публічної безпеки і порядку, що здійснюється за заявою фізичних та юридичних осіб та спрямована на набуття, зміну чи припинення прав або обов'язків у відповідній сфері публічних відносин.

Сучасні вчені-адміністративісти все частіше заявляють про зміну вектора предмета адміністративно-правового регулювання. Наприклад, Р. С. Мельник із цього приводу пише: «у структурі публічного інтересу, що виражається даною галуззю права, основним є забезпечення прав і свобод людини та громадянина. Саме вони визначають сенс та зміст застосування законів, діяльність законодавчої та виконавчої влади, місцевого самоврядування та забезпечуються судом. З точки зору цієї концепції адміністративне право повинно бути направлено на забезпечення прав і свобод людини та громадянина, а також сприяти загальному закріпленню їх адміністративно-правових гарантій» [17, с. 320]. У свою чергу Т. О. Коломоець зазначає, що предметом адміністративного права

є суспільні відносини, що формуються, зокрема, у процесі діяльності органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб щодо забезпечення реалізації та захисту в адміністративному порядку прав і свобод громадян, надання їм, а також юридичним особам різноманітних адміністративних (управлінських) послуг [18, с. 4]. Особливої уваги заслуговує позиція вченої, відповідно до якої адміністративне право юридично «обслуговує» найбільш наближену до людини виконавчу гілку влади, з якою кожна особа має постійні контакти, саме тому неприпустимим є недооцінювання сьогодні так званої «обслуговуючої», «сервісної», «процедурної» складової предмета адміністративного права. В сучасних умовах вже відсутнє домінування «управлінських» відносин у предметі адміністративного права. Ситуація поступово змінюється і спостерігається домінування «публічно-сервісних», «обслуговуючих» відносин (адміністративні послуги, адміністративні процедури тощо) [18, с. 4]. Схоже бачення ролі адміністративного права також у В. Б. Аверянова [19, с. 9], Д. М. Бахраха [20], Ю. М. Старилова [21, с. 307–308].

Однак інтереси держави відрізняються від інтересів інших учасників суспільних відносин. В їх основі завжди є потреба у виконанні загальнодержавних (політичних, економічних, соціальних та інших) дій, програм, спрямованих на захист суверенітету, територіальної цілісності, державного кордону України, гарантування її державної, економічної, інформаційної, екологічної безпеки, охорону землі як національного багатства, захист прав усіх суб'єктів права власності та господарювання тощо (п. 3 рішення Конституційного Суду України від 08.04.1998 р. № 3-рп/99 [22]).

Із викладеного випливає, що інтереси держави являють собою свого роду віддзеркалення реалізації прав і свобод громадян, зокрема, у сфері публічно-сервісної діяльності її органів. Так, якщо громадянин звертається до органів Національної поліції у визначеному нормативними приписами порядку з метою отримання дозвільного документа (дозвіл на участь у дорожньому русі транспортних засобів, вагові або габаритні параметри яких перевищують нормативні; погодження маршруту руху транспортного засобу під час дорожнього перевезення небезпечних вантажів; дозволи щодо об'єктів дозвільної системи органів внутрішніх справ), то він реалізовує надане йому право чи свободу, зокрема, свободу пересування (ст. 33 Конституції України), право власності (ст. 41 Конституції України); право здійснення підприємницької діяльності (ст. 42 Конституції України), право на безпечне для життя і здоров'я довкілля (ст. 50 Конституції України). Держава ж, забезпечуючи реалізацію відповідних прав та свобод людини, захищає державні інтереси, у тому числі щодо забезпечення національної, екологічної, економічної безпеки тощо.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Підсумовуючи викладене, можемо констатувати, що публічно-сервісна діяльність Національної поліції, спрямована на забезпечення реалізації й захисту прав і свобод людини та інтересів держави (маючи своїм об'єктом права і свободи людини та інтереси держави), являє собою предмет адміністративного права, тобто підлягає адміністративно-правовому регулюванню.

Отже, права і свободи людини та інтереси держави виступають об'єктом як публічно-сервісної діяльності Національної поліції, так і суспільних відносин, що виникають при її здійсненні, як предмета адміністративного права.

Як наслідок, *права і свободи людини та інтереси держави як об'єкт публічно-сервісної діяльності Національної поліції* вбачається за можливе визначити як кореспондуючі правові можливості (міри свободи) людини, що мають забезпечити задоволення її власних потреб щодо видачі дозвільних документів у сферах дозвільної системи, дорожнього руху, охоронної діяльності, та інтереси держави у сферах національної, екологічної, економічної безпеки, які виступають об'єктом суспільних відносин як предмета адміністративного права.

Наприкінці відзначимо, що проведене нами дослідження може стати підґрунтям для подальшого розроблення проблеми публічно-сервісної діяльності Національної поліції.

СПИСОК БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ

1. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40–41. Ст. 379.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови/уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ, Ірпінь: ВТФ Перун, 2003. 1440 с.
3. Новейший философский словарь/сост. А. А. Гришенев. Москва: Изд. В. М. Скакун, 1998. 896 с.
4. Философский энциклопедический словарь/Е. Ф. Губский, Г. В. Кораблева, В. А. Лутченко. Москва: ИНФРА-М, 1997. 576 с.
5. Философский энциклопедический словарь/Л. Ф. Ильичев, П. И. Федосеев, С. М. Ковалев, Л. Г. Панов. Москва: Сов. энциклопедия, 1983. 840 с.
6. Давидович В. Е. Проблемы человеческой свободы. Львов: Изд-во Львов. гос. ун-та 1967. 248 с.
7. Казакевич Г. В. Цель и свобода. *Вестник Ленинградского государственного университета*. 1968. № 23. С. 52–61.
8. Тархов А. В. Административные наказания, ограничивающие личную свободу: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.14. Москва, 2004. 192 с.
9. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
10. Кравченко Ю. Ф. Свобода як принцип демократичної правової держави: дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.01. Харків, 2003. 412 с.
11. Скакун О. Ф. Теорія держави і права: підручник/пер. з рос. Харків: Консум, 2001. 656 с.
12. Кунченко-Харченко В. І., Печерський В. Г., Трубін Ю. Ю Правознавство: навч. посібник. Київ: Кондор, 2011. 474 с.
13. Бородін І. Л. Адміністративно-правові способи захисту прав та свобод людини і громадянина: дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2004. 405 с.
14. Академічна юридична наука/ НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького; уклад.: І. Б. Усенко., Т. І. Бондарчук; ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 1998. 503 с.
15. Алексеев С. С. Общая теория права: в 2-х т. Москва, 1981. Т. 1. 360 с.

16. Копейчиков В. В. Реализация субъективных прав граждан. *Советское государство и право*. 1984. № 3. С.13–19.
17. Мельник Р. С. Система адміністративного права України: монографія. Харків: Вид-во Харків. нац. ун-ту внутріш. справ, 2010. 398 с.
18. Адміністративне право України: підручник/за заг. ред. Т. О. Коломоєц. Вид 2-е, змін. і доп. Київ: Істина, 2012. 528 с.
19. Адміністративне право України. Академічний курс: підруч. у 2 т./за ред. В. Б. Авер'янова. Т. 1: Загальна частина. Київ: Юрид. думка, 2004. 584 с.
20. Бахрах Д. Н. О предмете административного права России. *Государство и право*. 2003. № 10. С. 31–38.
21. Стариков Ю. Н. Курс общего административного права: в 3 т. Т. 1. Москва: Норма, 2002. 728 с.
22. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційними поданнями Вищого арбітражного суду України та Генеральної прокуратури України щодо офіційного тлумачення положень статті 2 Арбітражного процесуального кодексу України (справа про представництво прокуратурою України інтересів держави в арбітражному суді) від 08.04.1999 № 3-рп/99: справа № 1-1/99 // Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v003p710-99> (дата звернення: 01.03.2017).

Стаття надійшла до редакції 10.03.2017.

Вадим Анатольевич ТРОЯН

(Харьковский национальный университет внутренних дел,
Харьков, Украина)

ПРАВА И СВОБОДЫ ЧЕЛОВЕКА И ИНТЕРЕСЫ ГОСУДАРСТВА КАК ОБЪЕКТ ПУБЛИЧНО-СЕРВИСНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ НАЦИОНАЛЬНОЙ ПОЛИЦИИ УКРАИНЫ

Рассмотрены основные подходы к выяснению соотношения категорий «права человека» и «свободы человека». Обосновано взаимозависимость прав и свобод человека и интересов государства как составляющих объекта публично-сервисной деятельности Национальной полиции Украины через призму предмета административного права. Сформулировано определение понятия «права и свободы человека и интересы государства как объект публично-сервисной деятельности Национальной полиции».

Ключевые слова: права и свободы человека, интересы государства, Национальная полиция, публично-сервисная деятельность.

Vadim A. TROYAN

(Kharkiv National University of Internal Affairs, Kharkiv, Ukraine)

HUMAN RIGHTS AND FREEDOMS AS WELL AS STATE INTERESTS AS OBJECTS OF PUBLIC AND SERVICE ACTIVITIES OF THE NATIONAL POLICE

The main approaches in regard to the correlation of categories of “human rights”

and “human freedoms” have been studied. The author has grounded the interdependence of human rights and the interests of the state as objects of public and service activities of the National police of Ukraine in the light of the subject of administrative law.

Public and service activities of the National police have been offered to understand in the broad sense as normative;e determined activities of specially established state institution that aims to fulfill the tasks and functions of the state to ensure human rights and freedoms and to protect the interests of the society and the state, to maintain public order and security, to combat crime. If we consider the public and service activities of the National police in the narrow sense, then it is the activity aimed at providing public services in the sphere of public security and order, which is carried out at the request of individuals and legal entities and aimed at acquiring, changing or terminating the rights or duties in the respective field of public relations.

It has been established that the public and service activities of the National police, being aimed at ensuring the realization and protection of human rights and freedoms as well as the interests of the state (having human rights and freedoms as well as the interests of the state as the objects) is the subject of administrative law, that is liable to administrative and legal regulation.

It has been argued that human rights and freedoms as well as the interests of the state act both as objects of the public and service activities of the National police and objects of public relations arising in realizing the latter as the subject of administrative law.

Human rights and freedoms as well as interests of the state as objects of public and service activities of the National police have been suggested to determine as the corresponding legal possibilities (degrees of freedom) of a human being that have to meet its own needs in regard to issuing consent document in the areas of licensing system, traffic, security activities and state interests in the spheres of national, environmental and economic security that act as objects of public relations as a subject of administrative law.

Key words: *human rights and freedoms, the state interests, National police, public service activities.*